Täysistunto

Keskiviikko 21.11.2018 klo 14.01—17.54

5. Hallituksen esitys eduskunnalle kuluttajaluottosopimuksia ja eräitä muita kuluttajasopimuksia koskevien säännösten muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 230/2018 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan, jolle lakivaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 45 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

14.50 **Oikeusministeri Antti Häkkänen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Liian moni ihminen kärsii velkaongelmista nykyään. Ulosottovelallisia oli vuoden 2017 lopussa jo noin 246 000, ja Asiakastieto Oy:n tilastojen perusteella myös maksuhäiriöisten henkilöiden määrä on kasvanut nopeammin kuin moneen vuoteen. Maksuhäiriöisiä henkilöitä on jo yli 380 000.

Velkaantumisen taustalla on lukuisia erilaisia syitä, eikä ongelmaan ole helppoja lääkkeitä. Tarvitsemme lääkkeeksi laajasti erilaisia keinoja: ylivelkaantumisen ennaltaehkäisemistä esimerkiksi taloustaitoja parantamalla, vastuullisten luottomarkkinoiden tukemista ja velkaongelmissa olevien auttamista.

Olen oikeusministerinä edistänyt ongelmaan puuttumista laaja-alaisella keinovalikoimalla, velantorjunnan ohjelmalla. Esimerkiksi talous- ja velkaneuvonnan resursseja on jo lisätty, ulosottovelallisen työllistymisen kannusteita on parannettu ja positiivisen luottotietorekisterin perustamista on selvitetty.

Nyt käsiteltävä esitys on yksi osa tätä ylivelkaantumiseen puuttumista. Esityksellä pyritään vähentämään kalleimpien kuluttajaluottojen aiheuttamia velkaongelmia. Kuluttajaluottoihin liittyvät velkomusasiat muodostavat tuomioistuimissa käsitellyistä velkomusasioista merkittävän osan. Oikeusministeriön tilastojen mukaan vuonna 2017 käräjäoikeuksissa ratkaistiin noin 376 000 summaarista riita-asiaa. Suomen Asiakastieto Oy:n tilastojen mukaan 293 000 kappaletta, eli valtaosa asioista, oli henkilöihin kohdistuvia velkomustuomioita. Näistä noin 64 prosenttia koski Asiakastiedon mukaan tili- ja kertaluottoja. Ryhmään kuuluvat pikaluottojen ohella perinteiset luottokorttiluotot, osamaksuluotot ja vakuudelliset kuluttajaluotot mutta eivät esimerkiksi asuntoluotot.

Nyt käsittelyssä olevan esityksen tarkoituksena on kohtuullistaa ja selkeyttää kuluttajaluottojen hinnoittelua. Korkokattoa esitetään laajennettavaksi ja kiristettäväksi. Pyrimme

ehdotuksella tukemaan vastuullisten luottomarkkinoiden toimintaa ja auttamaan ihmisiä välttämään velkakierrettä.

Arvoisa puhemies! Voimassa olevan lainsäädännön mukaan kuluttajaluottojen korkokatto koskee vain alle 2 000 euron luottoja. Todellinen vuosikorko tällaisella luotolla saa olla enintään 50 prosenttia. Tällä lakiehdotuksella korkokatto laajennettaisiin koskemaan kaikkia muita kuluttajaluottoja paitsi esinevakuudellisia asuntoluottoja. Korkokaton piiriin tulisivat näin myös yli 2 000 euron suuruiset luotot ja kaikki hyödykesidonnaiset luotot. Korkokatto määriteltäisiin nykyisestä, luoton todelliseen vuosikorkoon pohjautuvasta korkokatosta poikkeavasti siten, että laissa asetettaisiin yläraja nostetusta luotosta perittävälle korolle. Yläraja ehdotetaan asetettavaksi 30 prosenttiin. Korkokattomallin muutoksella pyritään siihen, että sääntely olisi nykyistä tehokkaampaa ja sen noudattaminen ja valvonta yksinkertaisempaa. Ehdotettu raja on arvioitu sellaiseksi, että se vaikuttaa kalleimpien kuluttajaluottojen hintoihin niitä alentavasti ilman, että se estää kannattavan luotonantotoiminnan harjoittamisen tulevaisuudessa. Markkinoilla on nykyisin tarjolla esimerkiksi luottoja, joiden vuotuinen korko on yli 100 prosenttia ja todellinen vuosikorko jopa useita satoja prosentteja. Korkokattoa asetettaessa on haettu tasapainoa lainamääriltään ja laina-ajoiltaan erilaisten luottotuotteiden välillä ja samanaikaisesti pyritty pitämään sääntely riittävän yksinkertaisena ja selkeänä.

Esityksellä rajoitettaisiin myös oikeutta periä kuluttajalta muita luottokustannuksia. Näitä ovat esimerkiksi nostopalkkiot ja kuukausi- tai vuosimaksut. Niin ikään rajoitettaisiin oikeutta periä kuluttajalta kuluja maksuajan pidentämisestä.

Näiden sääntöjen rikkomisesta asetettaisiin ankara seuraamus. Jos korko- tai luottokustannuskattoa rikottaisiin, kuluttajalta ei saisi periä korkoa tai muita luottokustannuksia lainkaan. Tällä muutoksella pyritään tehostamaan sääntelyn noudattamista luottomarkkinatoimijoiden osalta.

Arvoisa puhemies! Uudistuksen oletetaan yleisesti ottaen kohtuullistavan luottojen hintoja. Koska hintasääntely rajoittaa luotonantajien mahdollisuuksia periä kuluttajilta kohtuuttomia luottokustannuksia, rajoittaa se siten myös mahdollisuuksia harjoittaa luotonantoa nykyisenkaltaisella luottoriskitasolla. Uudistus onkin omiaan vähentämään luottojen myöntämistä sellaisille kuluttajille, joilla on korkea luottoriski.

On selvää, että nyt ehdotettu sääntely ei yksin tule ratkaisemaan suomalaisten ylivelkaantumista. Useita erilaisia toimia on jo tehty, ja hankkeita on vireillä. Tämä on laaja kokonaisuus, jossa ensisijaista on aina kansalaisen oma vastuu omasta taloudenhoidostaan. Pidän nyt käsiteltävää esitystä, jolla pyritään puuttumaan nimenomaan kohtuuttomiin korkoihin, tärkeänä osana ylivelkaantumisen hoidon kokonaisuutta. — Kiitos.

14.56 **Kristiina Salonen sd:** Arvoisa puhemies! Koronkiskonta on Suomessa kiellettyä. Siksi on vaikea ymmärtää pikavippiyritysten korjaamia tuottoja, jotka liikkuvat minusta jo harmaalla alueella. En ole koskaan ymmärtänyt sitä, että jo pahasti ahdingossa olevien ihmisten tilannetta saa lain suojissa pahentaa vielä entisestään. Erityisen ongelmallisia pikavipeistä tekee se, että asiakas harvoin tietää, mikä hänen nostamansa luoton todellinen kustannus lopulta on. Usein käykin niin, että pientä tarvetta varten nostettu laina pitää maksaa takaisin uudella pikavipillä. Tämän jälkeen kierre on valmis.

Ikävä kyllä pikavippejä nostavista ihmisistä moni ei saisi normaalia lainaa pankista, joten heidän kykynsä suoriutua velvollisuuksistaan on lähtökohtaisesti heikompi kuin pankista lainaa saavilla ihmisillä. Pikavipit ovat ajaneet useat ihmiset maksuvaikeuksiin ja

ajan myötä monilla ovat menneet myös luottotiedot. Tämä taas voi tarkoittaa esimerkiksi sitä, että asunnon vuokraaminen on vaikeaa tai kotivakuutuksen saaminen, jota monet vuokranantajat edellyttävät, on mahdotonta. Jokaisen on helppo ymmärtää, että ongelmat alkavat tässä kohdin jo olla merkittäviä.

Katseet olisi käännettävä myös syihin. Meidän tulisi alkaa miettiä erilaisia sosiaalisen luototuksen mahdollisuuksia, koska sosiaalisen luototuksen avulla voisimme tarjota vähävaraisille pieniä sekä edullisia lainoja. Tämä auttaisi varmasti hyvin monia elämän pienissä tarpeissa, kuten esimerkiksi uusimaan rikki menneen pesukoneen, sillä juuri tällaisten vuoksi pikavippejä nyt paljon otetaan. Hyvin suunniteltu, organisoitu ja säännelty sosiaalinen luototus voisi ehkäistä myös monia muita ongelmia. Yhtä lailla ihmisten toimeentulon parantaminen auttaisi ja vähentäisi tarvetta pikavippeihin.

Hyvä olisi miettiä myös sitä, pitäisikö meidän opettaa nykyistä paremmin nuorille taloudenhallintaa kouluissa. Nyt näyttää siltä, että monilla nuorilla aikuisilla ongelmat syntyvät juuri siitä, että oma taloudenhallinta ei ole kunnossa. Sen parantamiseksi kouluissakin olisi syytä pyrkiä antamaan lisää panosta. Me emme tarvitse uusia oppiaineita — riittäisi, että nykyisiä oppiaineiden sisältöjä katsottaisiin uudella tavalla siten, että huomioitaisiin myös elämänhallinta ja talous. Myöskin matematiikantunnilla olisi hyvä laskea korkolaskujen yhteydessä, mitä esimerkiksi 50 euron pikavippi todellisuudessa maksaa. Uskon, että se olisi monelle nuorelle silmiä avaava kokemus.

Arvoisa puhemies! Lopuksi totean, että minä kannattaisin pikavippien kieltämistä kokonaan. Sen vuoksi toivonkin, että kun lainsäädäntöä on hallitus toisensa jälkeen aina kiristetty ja kiristetty, mutta ongelmat eivät ole silti kadonneet, uskaltaisimme katsoa totuutta silmiin ja todeta, että pikavippi sellaisenaan nykyisellään ei ole ihmisten edun mukainen ja sen voisi kieltää kokonaan.

15.00 **Antero Laukkanen kd:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä lakiesitys on erittäin tervetullut, erityisesti siitä syystä, että monen ihmisen oman talouden hallinta on näiden helppojen pikavippien, pikaluottojen ansiosta ajautunut täysin mahdottomaan tilanteeseen. Sen lisäksi, että näihin asioihin pyritään puuttumaan ohjeistuksella ja opastuksella ja sosiaalisilla luototuksilla, tarvitaan myös näitä toimenpiteitä, joista lakiesityksessä on kysymys.

On aina niin, että kun henkilö ajautuu tällaiseen pikavippikierteeseen tai pahempaankin velkaongelmaan, joka tapauksessa siitä syntyy yhteiskunnalle merkittäviä kuluja, joten on ilman muuta järkevämpää, että otetaan tämä lainsäädäntö sillä tavalla haltuun, että luotonantajan vastuu alkaa korostua. Esitys tuo uudet mahdollisuudet, selkeät, tarkkarajaisemmat vastuut. Ne jakautuvat nyt sekä ottajalle että antajalle ja tuovat niitä työvälineitä, joita tarvitaan.

Arvoisa puhemies! Korkokatto laajennetaan tässä nyt koskemaan kaikkia kuluttajasuojalain kuluttajaluottoja, mikä on erinomainen asia. Myös korkokatto olisi voinut olla selkeästi paljon matalampi. Olisi voitu suoraan mennä sellaisiin lukuihin, jotka eivät tekisi näistä luotoista täysin mahdottomia maksaa takaisin.

Täällä nostettiin velkaneuvonta ja taloudenhallinnon opetus. Minustakin se on aivan keskeinen osa koko tätä ongelmavyyhtiä, kun puhutaan varsinkin alle 30-vuotiaista velkaantuneista. Toisessa päässä ovat yli 60-vuotiaat vanhemmat miehet. Tuntuu siltä, että näissä molemmissa päissä se talouden hallinta on jotenkin kadoksissa. [Pertti Salolainen: Kyllä me pärjätään!] — Edustaja Salolainen varmasti pärjää. Minä voin auttaa, jos ei pärjää. — [Pertti Salolainen: Kyllä minä pärjään!]

Erityisesti nuorten kohdalla Espoossa on käynyt ilmi, että suurin syy velkaantumiskierteeseen on ollut oman talouden hallinnan puute, siis kertakaikkinen osaamattomuus. Toivoisin, että kun nyt velkaneuvonta siirtyy oikeusaputoimistoihin, niin kunta ottaisi nuorisotyönsä kylkeen tämän nuorten velkaneuvonnan ja talouden hallinnan. Sitten toisena, aivan niin kuin täällä esitettiin, selkeästi meidän opetussuunnitelman perusteisiin voisi tulla talouden hallinta, koska se on nyt niin keskeistä ja jokaisella nuorella on yhdessä hetkessä mahdollisuus velkaantua tuhansia euroja, vaikka illan aikana hakea luottoa kymmeneltä eri yhtiöltä, ja saa myös ne velat hetkessä. Näihin olisi hyvä nyt tarttua. Tämä laki antaa siihen mahdollisuuden.

Haluan kyllä ihan erityisesti oikeusministeri Häkkästä, vaikkei hän enää ole paikalla, kiittää siitä, että hän aika nopeaan tempoon nyt tuo näitä ylivelkatilanteeseen liittyviä ja sitä parantavia lakiesityksiä. Kiitos siitä. [Sinuhe Wallinheimo: Aikaansaava ministeri!] — Kyllä!

15.05 **Johanna Karimäki vihr:** Arvoisa puhemies! Lähetekeskustelussa on hallituksen esitys kuluttajaluottosopimuksia koskevien säännösten muuttamisesta. Se liittyy pikavippien sääntelyn kiristämiseen ja on hyvin kannatettava.

Verkossa ja tekstiviestein haettaviin pikaluottoihin on liittynyt ongelmia siitä asti, kun ne tulivat markkinoille vuonna 2005. Ongelmiin on puututtu useilla asteittain koventuneilla lainmuutoksilla. Vaikutuksiltaan merkittävin on vuonna 2013 asetettu korkokatto alle 2 000 euron suuruisille luotoille, mutta on keskeistä, että työtä pikavippien haittojen vähentämiseksi jatketaan määrätietoisesti. Lainsäädäntöön on jäänyt useita porsaanreikiä, ja nytten tämä hallituksen esitys korjaa niistä yhden.

Korkokattosääntelyn voimaantulon jälkeen myönnettyjen pikaluottojen määrät vähenivät, mutta melko pian pikaluottoyritykset siirtyivät myöntämään korkokaton ulkopuolelle jääviä suurempia luottoja, joissa todellinen vuosikorko on yleisesti yli 100 prosenttia tai jopa huomattavasti korkeampi. Työtä ylivelkaantumisen ennaltaehkäisemiseksi siis tarvitaan vielä.

Suomalaisten kotitalouksien velkaantuminen kulutusluotoilla on kasvussa. Kotitalouksien yhteenlaskettu kulutusluottokanta on lähes 19 miljardia euroa. Vaikka myönnettyjen pikaluottojen kappalemäärät ovat vähentyneet vuosikymmenen alusta, lainamäärät ovat tuntuvasti suurentuneet. Maksuhäiriöisten henkilöiden määrä on korkea, ja se on ollut jatkuvasti nousussa. Vuonna 2017 se oli noin 373 000 henkilöä.

Esityksen tavoitteet ovat tärkeät. Sen pääasiallisena tavoitteena on vähentää kalleimpien kuluttajaluottojen aiheuttamia velkaongelmia. Korkokatto ehdotetaan laajennettavaksi koskemaan kaikkia kuluttajaluottoja velkaongelmien ja kohtuuttoman kalliiden luottojen tarjonnan vähentämiseksi sekä sääntelyn kiertämisen estämiseksi. Korkokatto määriteltäisiin siten, että laissa asetettaisiin yläraja nostetulle luotolle perittävälle korolle. Yläraja asetettaisiin 30 prosenttiin. Tämän lisäksi rajattaisiin oikeutta periä kuluttajalta muita luottokustannuksia.

Tämä ehdotettu sääntely ei tule yksinomaisena toimenpiteenä ratkaisemaan kuluttajien velkaantumiseen liittyvää ongelmaa, vaan myös muita toimia tarvitaan. Yksi keskeinen keino on myös oikeusministeri Häkkäsen puheessaan mainitsema positiivisen luottorekisterin perustaminen. Asiaa on selvitetty. Olisi tärkeää viedä tämäkin esitys toteutukseen.

Sosiaalinen luototus, josta edustaja Salonen järkevästi puhui, on hyvin kannatettava. Espoossa on positiivisia kokemuksia sosiaalisesta luototuksesta, niin että kunnan toimesta

autetaan perheitä, vähävaraisia perheitä, tilanteissa, joissa tarvitaan yllättäen rahaa. Kun esimerkiksi pesukone voi hajota yllättäen tai voi tulla lapselle tärkeitä harrastusmenoja tai mitä tahansa keskeistä, niin ilman mitään suuria velkakorkoja kunta voi tarjota perheelle auttavan käden näissä tilanteissa. Toivoisin, että tämä malli otettaisiin hyvin laajasti koko Suomessa käyttöön.

15.09 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa rouva puhemies! Olen ihan varma, että tästä salista ei tule yhtään sellaista puheenvuoroa, joka arvostelisi ministeri Häkkäsen valmistelemaa esitystä, mitä me nyt käsittelemme täällä. Täytyy tyytyväisyydellä todeta, että tässä hallituksessa tapahtuu tällä rintamalla erittäin positiivisia asioita ja toimenpiteitä ylivelkaantumiseen ja luototukseen liittyvissä asioissa. On erinomaista, että puutumme tällä tavoin näihin seikkoihin. Olemme jo viime vaalikaudella ja sitä edelliselläkin pyrkineet suitsimaan pikavippien ylisuuria korkoja, ja saimmekin jotakin aikaiseksi. Oliko kansanedustaja Katainen ja Toivakka, joidenka esityksestä saimme tämän 50 prosentin korkokaton, mutta niinhän siinä sitten kävi, että pikavippifirmat rupesivat myöntämään 2 000 euron limiittejä. Vaikka luotonhakija käytti siitä vain 300 euroa, niin hänelle ei annettu sitä 300:aa euroa, vaan hänelle myönnettiin 2 000 euron limiitti, jonka perusteella sitten tämä korkokatto ei enää toiminutkaan.

Tässä esityksessä on juuri se paras juttu, että nyt tullaan niin kuin iholle niin, että tällaista kiertomahdollisuutta toivottavasti ei ole. Mutta katsotaan, mitä jatkossa tapahtuu, sillä raha luo ajatuksia ja uusia innovaatioita lainoittajien puolelta. Erityisen tärkeätä tässä on juuri se, että voimme pyrkiä yhteiskunnallisesti vaikuttamaan siihen, että emme saata ketään tietoisesti siihen tilanteeseen, että talous kurjistuu ehkä mielijohteesta tehdyn lainoituksen avulla. Ja täällä käytetyissä puheenvuoroissa oli esillä juuri se, kuinka nopeasti voidaan yhden illan aikana velkaantua, kun otetaan pikavippejä monilta yhtiöiltä.

Pakko tässä kohdin myös tuoda esille eduskuntaan jo tullut edustajakollegan aloite. Kun Satonen esitti, että aggressiivinen ja yleensä markkinointi kiellettäisiin näiden pikavippien osalta, niin tervehdin kyllä sitä todella ilolla.

Tärkeätä olisi, että me voisimme ehkä sote- tai maakuntauudistuksen yhteydessä sopia siitä, että kun muistini mukaan meillä on Suomessa 33 kuntaa, ja Espoo on yksi niistä, jotka ovat ottaneet sosiaalisen luototuksen käyttöön, niin meillä Satakunnassa on vain kolme kuntaa, joissa tätä on toteutettu. Oma kotikuntani jää odottelemaan sote-uudistusta, jos sitten maakunnallisesti otettaisiin sosiaalisen luototuksen mahdollisuus pikavippien sijaan mahdolliseksi, koska on todella tärkeätä — minäkin olen kirjoittanut edustaja Salosen puheenvuorosta nimenomaan tämän pesukoneen tänne — että jos perheessä tai yksinasujalla tulee sellainen hetki, että se oma tulo, rahoitus ei riitä jonkin normaaliin elämiseen liittyvän tuotteen hankintaan, on se sitten talvirenkaat tai pesukone, niin pitäisi olla mahdollisuus saada maltillinen korkosidonnainen lainoitus sille, eikä niin, että joudutaan ottamaan pikavippi. Tämä olisi erittäin tärkeä uudistus siinä mielessä, että tällä me voisimme päätöksentekijöinä vahvistaa sitä, että olemme ehkäisemässä sitä, että markkinavoimille alistamme ja pakotamme perheitä tai yksittäisiä ihmisiä.

On pakko tässä yhteydessä vielä kertoa siitä, että me olemme eduskunnassa 136 kansanedustajan osalta tähän asiaan liittyen tehneet lakialoitteen maksuhäiriömerkintöjen poistamisesta nopeammin kuin tässä hetkessä, ja, arvoisa puhemies, pakko lukea tänään viimeksi saapunut tekstiviesti, jossa kiitetään meitä kansanedustajia, joita edustuksellisesti tämän lakialoitteen takana on yli 870 000 kansalaista, niin että ministeri ottaisi vielä tämänkin

mukaansa, sillä kansalainen kirjoittaa: ”Kiitos, kun ajatte tätä asiaa luottotietojen palauttamisesta nopeammin. Itselläni tilanne on, että avioeron ja yritystoiminnan vuoksi raha-asiat menivät solmuun ja tuli maksuhäiriömerkintä. Vuosi sitten jo maksoin kaikki velkani, mutta kokonaan puhtaat luottotiedot saan vasta kesällä 2021. Mielestäni hirveän pitkä aika, kun olen jo vuoden ajan hoitanut kaikki asiani moitteettomasti.”

Me tarvitsemme näkemyksiä siihen, että pikavippien ja maksuhäiriömerkintöjen osalta voisimme tuottaa ihmiselle sen oikeudenmukaisuuden, että ei olisi mahdollista, että jo tuomionsa kärsinyt henkilö joutuisi vielä olemaan ehdonalaisuudessa sen jälkeen, kun tuomio on kärsitty.

Mutta vielä kiitoksia ministerille. Jos niin olisi, että minä olisin tällaisen lakiesityksen ministerinä tuonut, olisin kyllä jäänyt kuuntelemaan sitä kehumista ja suitsutusta, mikä on, mutta oletettavasti ministeri tekee edelleen ponnekkaasti töitä pikavippien kanssa ja ihmisten asioiden hyväksi.

15.16 **Maria Tolppanen sd:** Arvoisa puhemies! Pikavipit johtavat vääjäämättä myös voutiin, eli ihmiset joutuvat ulosottoon, ja senpä takia haluan kertoa muutaman luvun tästä näin: Tänä vuonna lokakuun loppuun mennessä tässä maassa 462 000 ihmistä joutui niin sanotusti voudin toimien kohteeksi, kasvua edellisvuoteen 20 000. Miksi nämä ihmiset joutuivat sinne? Minäpä kerron. Sairaala- ja muut laitoshoitomaksut, hammashoitomaksut, terveyskeskusmaksut, sosiaali- ja terveyspalvelumaksut, lasten päivähoitomaksut, muut sosiaali- ja terveysmaksut sekä kotipalvelumaksut — nämä tekevät lähemmäs 400 000. Nämä yksistään tekevät lähemmäs 400 000. Meillä on puoli miljoonaa ihmistä tällä hetkellä ulosotossa.

Ja nyt jos sanotaan, että nämä ihmiset ovat joutuneet ulosottoon sen takia, että he ovat kykenemättömiä tai taitamattomia hoitamaan asioitaan, minä sanon, että ei se asia, kuulkaa, näin ole. Pikavippikierteessä olevista ihmisistä osa on varmasti niitä, jotka eivät ole osanneet hoitaa taitavasti asioitaan, mutta osa on niitä, joiden on ollut pakko turvautua pikavippiin, koska leipääkin on pöytään saatava, lasten täytyy olla päivähoidossa, hampaat täytyy hoitaa, terveyskeskuksessa täytyy käydä ja ne maksavat. Ja ne aiheuttavat sen, että ihminen ajautuu yksinkertaisesti siihen kierteeseen, että on pakko turvautua näihin hyvin ikäviin muotoihin. Jos puhumme taitamattomuudesta tässä kohdassa, niin siinä menköön jokainen poliitikko itseensä. Me olemme taitamattomia. Me olemme antaneet tämän tilanteen syntyä tähän maahan. Me olemme vaikuttamassa paitsi Suomen eduskunnassa myös kuntien valtuustoissa. Me voisimme tehdä näille asioille jotakin. Meidän on katsottava itseämme myös tässä asiassa peilistä.

Se, että tämä on nyt nostettu esille niin, että korkokantaa pienennetään, on tietysti hyvä asia, mutta nyt tulee se edustaja Myllykosken kaipaama vähän poikkipuolinenkin sana tähän. Minun mielestäni se, jos korkokanta pistetään 30 prosenttiin, on farisealaista toimintaa. 30 prosenttia niiltä ihmisiltä, joilla mitään ei ole, on liikaa silloin, kun kansanedustaja kävelee pankkiin ja saa sieltä lainaa 1,5 prosentilla — siinä on huima ero, siinä on huima ero — tai korkeintaan 3 prosenttia maksaa lainakorkoa. 30 prosenttia on koronkiskontaa, ja se on laillista koronkiskontaa tässä maassa.

Meillä oli aikoinaan semmoinen kuin vekseli. Sitä pidettiin kalliina luototuksena. Sen korko oli 16 prosenttia. Se oli kolme kuukautta kerrallaan voimassa, ja korko oli vain 16 prosenttia. Se oli halpa. Eikö olisi kohtuullista, että edes tuonne vekselikorkoon tämä laskettaisiin?

Ja sitten vielä kyllä luotonantajallakin täytyy vastuunsa olla. Jos luotonantaja antaa luottoa, niin kyllä hänen täytyy jollakin tavalla varmistaa se, että hän saa siltä luototetulta aivan normaalikeinoin nämä luottonsa takaisin ja pienellä korolla. Ja jos näin ei ole, mikäli minkäänlaista vastuuta ei luotonantajalla ole, niin olen sitä mieltä, että pikavippitoiminta on syytä lopettaa tästä maasta tyystin, keskustella vakiintuneitten rahoituslaitosten, pankkien kanssa siitä, mitä voitaisiin tehdä, ja sen lisäksi harkita vakavasti sosiaalista luototusta, halpakorkoista lainaa, millä ihmiset voisivat maksaa omat velkansa pois. Nimittäin suomalainen maksaa velkansa. Suomalainen haluaa maksaa sen, minkä on lainannut. Mutta jos tilanne riistäytyy käsistä niin, että korot ja kulut ovat niin suuret, että pääoma ei pienene koskaan, ja jos me siunaamme sen, niin minä en oikein tiedä, mitä tähän pitäisi sanoa. Olen varsin surullinen.

Kyllä meidän on kannettava vastuumme. Me olemme tulleet tänne edustamaan tätä kansaa. Meidän täytyy myöskin ajaa sellaisia asioita, jotka auttavat tämän kansan ahdingosta — varsinkin, kun otetaan huomioon se, että suurin osa näistä ihmisistä, jotka tässä kierteessä ovat, eivät todellakaan ole itse itseään siihen saaneet, saattaneet eivätkä ajaneet.

15.21 **Sinuhe Wallinheimo kok:** Arvoisa puhemies! Heti alkuun on paikallaan antaa kiitos oikeusministeri Häkkäselle siitä, että tämä tärkeä esitys pikavippien korkokattosääntelystä on saatu näin nopeasti tänne eduskunnan käsittelyyn. Ehkä edelliselle puhujalle, edustaja Tolppaselle, [Maria Tolppanen pyytää vastauspuheenvuoroa] voisi muistuttaa siitä, että te olitte samassa puolueessa pitkään edellisen oikeusministerin kanssa ja hän ei tätä tuonut mutta oikeusministeri Häkkänen tämän toi.

Perusteet tähän esitykseen on kerrottu hyvin aiemmissa puheenvuoroissa. Vuonna 2013 toteutetusta lainmuutoksesta huolimatta, jolla asetettiin korkokatto lähes kaikille alle 2 000 euron suuruisille kuluttajaluotoille, pikavippien merkitys suomalaisten vuosi vuodelta pahentuvassa ylivelkaantumisongelmassa on edelleen merkittävä, ellei jopa ratkaiseva. Parinkympin tai satasen pikavippejä hurjalla korolla korvaamaan on pikavippifirmoissa luotu yli 2 000 euron limiittiluotot, joiden korot huitelevat yhtä lailla kymmenissä, ellei jopa sadoissa, prosenteissa.

Tällä esityksellä jos nyt ei pysäytetä niin ainakin merkittävästi rajoitetaan tätä epätervettä ja epäreilua pikavippitoimintaa. Erityisen hyvä oppi vuodelta 2013 on muun muassa se, että tällä kertaa 30 prosentin korkokaton soveltamiseen ei aseteta ylärajaa. Siten se on myös hyvä työkalu taistelussa suomalaisten ylivelkaantumista vastaan, vaikka aukoton tämäkään järjestely ei toki ole.

On myös päivänselvää, kuten monissa aiemmissakin puheenvuoroissa on todettu, että paljon muitakin toimia tarvitaan ylivelkaantuneiden suomalaisten auttamiseksi. Tarvitaan keinoja, joilla ennaltaehkäistään ylivelkaantumista. Käytännössä kyse on tällöin lasten ja nuorten taloudenhallinnan osaamisen parantamisesta — ja hyvä, että opetusministeri on täällä kuuntelemassa, koska tätä todellakin tarvitaan. Toisaalta tarvitaan ylivelkaantuneille lisää tukea selvitä vaikeista tilanteistaan eli tietoa siitä, mistä omaan tilanteeseen saa apua, ja aivan konkreettista tukea vaikkapa Takuusäätiön kaltaisen toiminnan muodossa. Ja kaikille näille toimijoille tarvitaan lisää ajankohtaista tietoa siitä, mikä on meidän suomalaisten velkaantumistilanne. Tässä mielessä paljon odotuksia on laitettava ministerinkin mainitsemalle positiivisen luottorekisterin jatkovalmistelulle.

15.23 **Olli-Poika Parviainen vihr:** Arvoisa rouva puhemies! Tärkeää, että olemme saaneet tänne jälleen yhden askeleen pikavippien suitsimiseksi. Uskon tosiaan, että täältä salista löytyy varmasti enemmistö kannattamaan näitä uudistuksia.

Toivoisin, että nyt esitettävien pienten askelten lisäksi pääsisimme nopeasti keskustelemaan myös pikavippeihin liittyvän markkinoinnin rajoittamisesta laajemmin kuin nyt tehdään, sillä se on todella aggressiivista parhaaseen katseluaikaan. Jos avaat suomalaisen televisiokanavan, niin on hyvin todennäköistä, että tunnissa saatat nähdä useita pikavippimainoksia, jotka suunnataan vielä sellaisille yleisöille, jotka ehkä harkitsevat sellaista kulutusta, jolla ei ole mitään todellista merkitystä arjen hyvinvoinnille tai millekään muullekaan. Eli tällaisen ylikulutuksen ehkäisemisenkin kannalta pikavippien markkinoinnin rajoittaminen voisi olla perusteltua.

Nostaisin esiin myös positiivisen luottorekisterin merkityksen. Asiaa on onneksi selvitetty. Toivottavasti näemme askelia tähän suuntaan pian.

Sosiaalisen luototuksen näkökulmasta meidän kannattaisi edelleen laajentaa sen tunnettavuutta ja ylipäätään ihmisten keinoja päästä tarvittaessa sosiaalisen luototuksen piiriin ja tarjota sosiaalista luototusta ja velkaneuvontaa laajemmin aitoina vaihtoehtoina niille tilanteille, joita esimerkiksi edustaja Tolppanen kuvaili puheessaan hyvin ja joissa ihmiset saattavat ajautua pikavippikierteeseen.

Olen hieman huolissani siitä, riittääkö tämä toimenpide, jota me nyt teemme, siihen, että me aidosti pystymme suitsimaan tätä varsin holtitonta markkinaa, koska tähän asti pikavippimarkkinat ovat kyllä keksineet keinot kiertää eduskunnan asettamaa sääntelyä, ja tätä on harjoitettu jo vuosien ajan. Sikäli toivoisin, että jatkoseurantaa tämän nyt esitettävän esityksen voimaantulon jälkeen jatkettaisiin.

Vielä viimeisenä nostaisin esiin arjen talouden hallinnan, lasten ja nuorten talouskasvatuksen ja oppimisen, josta on paljon puhetta myös opettajakentällä tällä hetkellä. Taloustaitoja kannattaa lähteä opettamaan jo varhaiskasvatuksesta lähtien niin, että ihmisillä on parhaat mahdolliset edellytykset pärjätä myöskin tällaisessa maailmassa, jossa houkutuksia on varsin paljon saatavilla.

Loppuun todettakoon, kun nyt Suomessakin Black Friday -päivä on jo laajentunut Black Friday -viikoksi, se on tällä hetkelläkin juuri päällä, ja meille taas tarjotaan hyvin monenlaisia keinoja hankkia nopeaa mielihyvää ostamalla jotakin, että yleisesti toivon, että tässä talossa myös rakennamme sellaista yhteiskuntaa, jossa ihmisten ei tarvitse täyttää henkisiä kysymyksiä pelkästään kulutuksella.

15.26 **Anneli Kiljunen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Täällä on käytetty erittäin hyviä puheenvuoroja tämän lainsäädännön osalta, ja siinä mielessä näihin puheenvuoroihin on kyllä hyvä yhtyä riippumatta siitä, mistä suunnasta nämä puheenvuorot ovat tulleet.

Kuten täällä on todettu, niin näitten pikavippien osalta suurin syy pikavippien ottoon on ollut joko heikko taloudenhallinta tai taustalla voi olla myös elämäntilanteeseen liittyviä vaikeita kriisitilanteita, jotka ovat sinällään synnyttäneet ihmisille vaikeita tilanteita ja taloudellisia ongelmia. Eri asiat ovat kasautuneet esimerkiksi työttömyyden tai psyykkisten ongelmien, masentuneisuuden takia, opiskelijat ovat saattaneet menettää opintotukensa ja sitä kautta elämänhallinta on vaikeutunut, velkaantuminen, peliongelmat ja monet muut asiat ovat aiheuttaneet sen, että ihminen ajautuu sitten ottamaan pikavippiä.

Ja kuten täällä on todettu, niin yksi suuri ongelma nimenomaan näitten pikavippien osalta on pikavippikierre ja siitä syntyvä ongelmien entistä suurempi vaikeutuminen. On todet-

tu, että pikavippikierre on pikavippien ongelmista se suurin ja pahin. Se kuvaa tilannetta, missä henkilö hakee yhä uusia lainoja, jotta hän pystyisi maksamaan takaisin edellisiä ottamiaan vippejä. Usein tätä voi jatkua niin kauan kuin ongelman purkautumista voi salata ja pitkittää. Silloin tilanne on todella jo paljon pahempi kuin se olisi ollut, jos ongelmaa olisi lähdetty kunnolla purkamaan ja korjaamaan heti alusta alkaen. Tässä esimerkiksi ohjauksen, neuvonnan ja matalan kynnyksen palveluiden mahdollisimman helppo saatavuus olisi äärettömän tärkeää, jotta ihmisillä olisi rohkeutta ja uskallusta hakea itselleen tukea ja apua. Esimerkiksi tämmöinen 500 euron velkarästi on saattanut kasvaa jopa kymmenientuhansien velkarästeiksi ja sitä kautta tämä tilanne on vaikeutunut entisestään ja tilanteet ja ongelmat ovat kasautuneet.

Siinä mielessä tuen lämpimästi sitä ajattelua, mitä edustaja Kristiina Salonen toi tänään täällä. Hänen mielestään pikavipit tulisi kieltää. En tiedä, mitenkä se on mahdollista, mutta ne pitäisi tehdä niin vaikeiksi ja hankaliksi, että ihmiset eivät hakisi näitä palveluja.

Mutta aivan kuten täällä on myös todettu puheenvuoroissa, niin meidän pitäisi pikemminkin pyrkiä myös hakemaan niitä taustoja, minkä takia ihmiset hakeutuvat hakemaan pikavippejä, ja hakemaan ratkaisua siihen. Tässä esimerkiksi pikavippien markkinointi on yksi asia, joka täällä on tänään tullut esille. En tiedä, onko muille kollegoille tullut, mutta minulle on ainakin tullut sähköpostiviestejä, mainosmarkkinointia pikavippien käytöstä aina ajoittain. Se jostakin syystä tulee aina joinakin ajanjaksoina, mutta sitten ne häviävät taas. Elikkä se ei näy ainoastaan televisiossa tai lehdistössä, vaan sitä tuodaan suoraan myös meidän sähköposteihimme.

Tätä lainoitusmahdollisuutta tulisi kehittää sillä tavalla, aivan kuten täällä on tuotu esille, että mahdollistetaan halpakorkoisten lainojen saanti, sekä sosiaalista luototusta pitäisi kehittää. Valitettavasti sosiaalista luototusta ei käytetä riittävästi, ja useimmiten siellä on taustalla se, että siihen ei ole myöskään riittävästi rahoitusta ja sen saatavuuskriteerit ovat monta kertaa hyvin vaikeat. Sen takia myös tämän sosiaalisen luototuksen monipuolistaminen ja kehittäminen olisi äärettömän tärkeätä.

Sitten yksi asia, joka minua on häirinnyt monella tapaa, joka on näkynyt näitten pikavippien sekä myös maksuongelmaisten, sairaiden ja pienituloisten ihmisten osalta, on ollut se, että meidän sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut ovat pienituloisille ja sairaille monesti kohtuuttoman korkeita ja he ovat ajautuneet sitä kautta maksuongelmiin ja ulosottoihin. Kuten täällä muun muassa edustaja Tolppanen toi esille tätä ongelmatiikkaa, niin meidän pitäisi kehittää nimenomaan näissä tilanteissa, joissa ihmiset sairastavat paljon ja ovat pienituloisia, näitten asiakasmaksujen kohtuullistamista, että se on aito, todellinen vaihtoehto, että ihmiset eivät ajaudu sairautensa takia maksuongelmiin ja sitä kautta hakemaan esimerkiksi pikavippiä tai sitten joudu ulosottoon, ja sitä kautta heidän elämäntilanteensa ja jopa terveydenhoitonsa ja sairaudenhoitonsakin voi vaikeutua. Tästä syystä minä toivoisin, että me voisimme jatkaa tätä kehittämistyötä myös näitten asiakasmaksujen kohtuullistamiseksi sillä tavalla, että ihmisillä sairaudesta riippumatta ja pienituloisuudesta huolimatta olisi yhtenäiset oikeudet ja mahdollisuudet saada terveydenhuoltoa eivätkä nämä asiakasmaksut tulisi esteeksi oman terveyden hoitamiselle.

15.32 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa rouva puhemies! Ajattelin, että 3 minuuttia paikalta olisi riittänyt, mutta tässä tulee niin hyviä puheenvuoroja, että on parempi varata aikaa, ettei tarvitse juosta sitten kesken puheenvuoron tänne pönttöön.

Tämä meidän järjestelmämme, jota me arvioimme ja myös arvostelemme, on tämä meidän voutijärjestelmämme, jossa nyt käsitykseni mukaan ollaan uudistamassa tulospalkkiojärjestelmää. Haluaisin tuoda esille, että nyt olisi mahdollisuus pohtia myös sitä, että velkaneuvonta siirrettäisiin osaksi voutijärjestelmän tulospalkkiojärjestelmää, eikä niin, että tämä ketju voi vain kasvaa koko ajan ja maksusuoritusten määrä tulee olemaan korkea, sillä tälläkin hetkellä tiedämme, että kun on ajautunut pikavippiongelmiin ja sitä kautta tullut maksuhäiriömerkinnän piiriin ja kun sitten mennään oikeuteen, niin siellä näistä ylisuuristä perintäkustannuksista voidaan päästä eroon sillä, että laitetaan pieni ruutupaperi sinne käräjäoikeuteen, että ei hyväksytä näitä ylisuuria perintäkustannuksia. Mutta jos siihen ei ole enää siinä hetkessä voimavaroja, niin meidän olisi ehkä hyvä pohtia sitä, kuinka me estämme ketjun kasvamisen. Kun meillä on selkeästi yhteys pikavippiyritysten ja perintätoimistojen yhteistyössä, monesti samat omistajat siellä taustalla, niin meidän pitäisi pystyä tähän puuttumaan niin, että myös tämä meidän voutijärjestelmämme uudistuisi niin, että se olisi myös yksi osa neuvontapalvelua näille ylivelkaantuneille ihmisille.

No, voidaan keskustella siitä, voiko markkinataloudessa poistaa pikavipit ja pikavippiyritysten toiminnan. Siihen minä en usko, ja osaltaan katson, että on hyvä, että äkillisessä rahoitustarpeessa perhetaloudella tai yksityisellä ihmisellä on mahdollisuus lainoittaa omaa hetkellistä rahanpuutettaan nopeasti. Siihen, minkälaisin ehdoin niitä sitten saa, me ehkä täällä pystymme korkomäärittelyillä ja muilla vaikuttamaan. Tässä tulee pohdittua, onko se Y-tunnuksella toimiva liikeyritys vai liivijengi, joka sen rahan lainaa. Tässä on edustaja Myllykosken pohdinta siitä, poistammeko tällaisen liiketoiminnan kokonaisuudessaan ja annamme sen sitten verotuksen ja lainsäädännön ulkopuolella oleville toimijoille, jotka sitten lainaavat rahaa joillakin tavoin ja myös perivät sen ehkä hieman eri tavoin, joihinka lainsäädäntö ei pysty puuttumaan. Siinä mielessä pitäisin terveenä sen rajankäynnin, mitä on yritystoiminta myös lainoituksessa, on se pankkisektorilla tai yrityksillä.

Joka tapauksessa näissä perintäkustannuksissa meidän pitäisi jollakin tavalla uskaltaa puuttua siihen, että lainanantajalla on vastuu siitä, kenelle hän antaa lainaa. Eli lainoittajan vastuuta siihen. Tämä positiivinen luottotietorekisteri antaa siihen toki tulevaisuudessa mahdollisuuden, mutta tänäkin päivänä pitäisi olla enemmän mahdollisuutta siihen, että me edellytämme lainoittajalta omaa riskiä siinä, mitkä ovat ne mahdolliset perintäkustannukset, jos lainanottaja ei maksa omia velvoitteitaan. Me totta kai haluamme, että jokainen velkansa maksaa, ettei se jää toisten maksettavaksi.

Arvoisa rouva puhemies! Tältä erää näin.

15.37 **Eero Lehti kok:** Arvoisa rouva puhemies! Tätä asiaa on muistini mukaan 11 vuotta käsitelty talousvaliokunnassa moneen kertaan ja moneen kertaan on luultu, että on löydetty sellaisia säännöksiä, jotka käytännössä riittävästi estäisivät pikavippitoimintaa. Joka kerta on käynyt niin, että markkinoijat ja alan yritykset ovat olleet ovelampia, keksineet jonkun porsaanreiän. Ja kun katsoo näitä pikavippiyritysten tuloslaskelmia, niin harvassa liiketoiminnassa pystytään niin vähällä vaivalla saamaan niin hyvää nettotulosta. Alalle on syntynyt lähes sata yritystä, joista muutamat ovat merkittäviä.

Tässä lainsäädännössä on monta kertaa todettu, että tämä ei kuulu pankkilain piiriin, koska tässä ei oteta talletuksia vastaan. Käytännössä kuitenkin maassa on olemassa yleinen yliaikakorko, joka tällä hetkellä taitaa olla 13 prosentin luokkaa, jonka ylittävää korkoa ei voi velalliselta periä.

Olin kerran puhumassa tilaisuudessa, jossa oli toistasataa velkaneuvojaa, ja kysyttiin, kuinka moni suosii pikavippijärjestelmää, sitä, että se ylipäätänsä on olemassa, tai kuinka monta on sitä vastaan — fifty-fifty-tulos, puolet suosi, puolet ei. Miksi? Sen takia, että siinä nopeasti ratkaistaan lyhyellä tähtäimellä asiakkaan ongelma. Jos katsoo asiakkaan tilannetta, niin siellä taustalla voi olla aitoja syitä, joiden johdosta voi sanoa, että velallisella tai velalliseksi ryhtyvällä ei ole enää muuta vaihtoehtoa.

Jos ajatellaan pankkien toimintaa, niin siellä yleensä ilman vakuutta olevalle luotonmyöntäjä edellyttää takaajia. Tämä takaajien puuttuminen tässä pikavippitoiminnassa tarkoittaa käytännössä sitä, että yksi ihminen voi aika, sanoisinko, kontrolloimattomasti ajatella, että hänen omaa etuaan ei kukaan muu aja, minkä jälkeen tilanne saattaa sitten eskaloitua, koska pikavipin päälle otetaan toinen pikavippi ja ehkä jopa kymmenes, minkä jälkeen tilanne on karannut asianosaisen käsistä. Tämä takaajien vaatimus voisi olla yksi, jolla tätä tilannetta helpotettaisiin, tai ainakin, jos laina ylittää esimerkiksi 500, niin sen jälkeen vaaditaan takaajaa, jolloin myös luottoriski ja harkinta siinä tilanteessa monipuolistuisi. Takaaja joutuisi miettimään, että hän joutuu ehkä tämän maksamaan.

Tämä asetelma on monille myös sen verran uusi, etteivät he ymmärrä esimerkiksi käyttää panttilainakonttoria tai vastaavaa, jolloin omaisuus annetaan vakuutena lainasta, ja silloin jos se menetetään, niin se menetetään. Siihen se sitten jo loppuukin, jolloin ei synny tällaista riippuvuutta tähän lainoittajaan.

Tämä asetelma on kyllä niin hankala nuorille ihmisille, jotka eivät ole tottuneet käsittelemään rahaa. Joku sanoi, että niistä peruskoulun päättävistä, jotka eivät jatka myöhemmin opintojaan, 10 prosenttia ei osaa edes laskea prosentteja — se luku voi olla suurempikin — minkä johdosta hän ei pysty niissä tilanteissa, joissa hän ajautuu tilanteeseen, jossa ei ole hänen mielestään muita vaihtoehtoja kuin pikavipin ottaminen, myöntämään itselleen, kuinka suuren ja hankalan tilanteen hän aiheuttaa, jos hän ei pysty sitä maksamaan.

Näiden pikavippiyhtiöiden laillisuus ja kohtuuttomuus: Mielestäni kohtuuttomuus olisi se, jonka perusteella voisi lainsäätäjä sanoa, että tämä yliaikakorko on korkein mahdollinen korko, jolloin näitä pikavippiyrityksiä ei voitaisi pyörittää samalla periaatteella kuin tällä hetkellä vaan todennäköisesti luottotappioriskin pienentämiseksi sinne tulisi käytännössä vaade siitä, että siellä on joku takaaja tai kaksi, jolloin koron ei sen takia tarvitsisi olla niin korkea kuin se tällä hetkellä näiden luottotappioiden johdosta on.

Jos luottoyhtiö antaa 1 000 euron lainan asiakkaalle — ja se takaisinmaksuosuus saattaa nousta 3 000:een kahden vuoden kuluessa — niin se luottotappio lasketaan siitä 1 000:sta plus normaalikorosta, koska luottotappioyhtiöt rahoittavat omaa toimintaansa pankkilainoilla, joiden korkotaso on tällaisessa ehkä 5—8 prosenttia.

Kaiken kaikkiaan tämä on erittäin epäoikeudenmukainen liiketoiminnan ala, ja sen takia, että täällä ei ole takauksia, esimerkiksi peliriippuvaisuudesta kärsivät ottavat helposti näitä pikavippejä eivätkä kehtaa edes selostaa sitä syytä.

Toinen vaihtoehto: se, että sana ”pika” muutettaisiin 48 tunnin lainaksi, niin että sitä saisi käyttää vasta kahden vuorokauden kuluttua, saattaisi lisätä tähän ottoon liittyvää tarvittavaa harkintaa.

15.42 **Maria Tolppanen sd:** Arvoisa puhemies! Halusin ihan välttämättä ottaa tämän puheenvuoron, jotta kirjoihin ja kansiin ei jää väärää kuvaa siitä, mitä mieltä olen. Ehdottomasti kannatan tietysti tätä ministeri Häkkäsen tänne tuomaa esitystä, ja olen muuten sitä mieltä, että ministeri Häkkänen tulee jäämään historiaan hyvin joviaalina ministerinä. Hän

on nostanut esille paljon asioita: lasten asioita, perheiden asioita, lasten hyväksikäyttöasioita, köyhien ihmisten asioita. Hän on uskaltanut tuoda niitä esille ja saanut niitä sitten jopa läpi, ensin tietenkin siellä omassa ryhmässään ja sitten tuolla hallituskuvioissa. Erittäin paljon kiitoksia siitä.

Mutta juuri tätä asiaa, mistä edustaja Lehtikin äskettäin puhui, että aina siellä on se porsaanreikä, mistä mennään ja pystytään korkoja sitten kiskomaan, tarkoitin sillä taitamattomuudella, jonka suhteen meidän on syytä katsoa peiliin. Silloin kun me säädämme lakeja, meidän pitäisi pystyä porsaanreiät panemaan kiinni. Pitäisi ainakin uskaltaa panna niin monta porsaanreikää kiinni kuin on mahdollista. Näinhän se on, ja toivottavasti korjataan sitten taas, jos täytyy korjata.

Edustaja Kiljunenkin otti ihan oikein äskettäin mielestäni esille tuon asiakasmaksulain ja sen, mitä sen kanssa tehdään. Myös siinä on semmoinen kohta, missä meidän poliitikkojen pitää katsoa itseämme, koska meistä hyvin usea istuu myöskin kunnanvaltuustossa. Nyt on näin, että lain 11 §:n mukaan asiakasmaksuja voi alentaa tai jättää jopa kokonaan perimättä, mikäli asiakkaalla ei ole varaa maksaa. Täytyy tietysti selvittää silloin, mikä se tilanne on. Tässä kohdassa haluan lukea sitaatin Kelan tutkijalta Vappu Verroselta. Hän sanoo näin: ”Olisi kai järkevämpää jättää maksuja perimättä kuin ohjata ihmiset hakemaan toimeentulotukea tai ulosottoon? Herää kysymys: olisiko syytä velvoittaa viranomainen tarkistamaan ennen perintätoimia ja ulosottoa, onko lainmukaisia perusteita jättää maksu perimättä tai alentaa sitä?” Tämä on se kohta, mihin vaaditaan poliittista päätöstä. Sitä vaaditaan meiltä valtakunnan tasolla ja sitä vaaditaan meiltä myös kunnallisella tasolla.

Kaikkinensa tämä laki, jota juuri nyt tässä salissa käsitellään, on erittäin toivottava. Se voisi olla parempi sikäli, että 30 prosenttia on minusta edelleenkin koronkiskontaa, mutta on hyvä, että tullaan edes jollakin tavalla alaspäin. Tässäkin olisi voinut kyllä laskea sitä lähtökorkoa jo sinänsä. Sehän on sitten yrittäjän asia päättää, onko toiminta enää kannattavaa vai eikö se ole kannattavaa. Ehkä sieltä on jäänyt jonkin verran taskun pohjalle näitten yli kymmenen vuoden aikana, minkä näitä on ollut. Toivottavasti saamme tämän vietyä eteenpäin.

Sitten yksi asia, mistä meidän pitäisi keskustella, kun puhutaan siitä, että lapsia pitää opettaa rahan käsittelyssä ja ymmärtämään rahan arvo: Selittäkääpä minulle, miten kuusivuotiaalle opetetaan, että ei sillä Visa-kortilla voi mitä tahansa ostaa. Me haluamme viedä käteisen pois tästä maasta ja tehdä pelkästään korttikauppaa. Lähetämmekö me tästä lähtien lapset ja lastenlapset kioskille hakemaan hyvin ansaittua tikkaria Visa-kortti kourassa? Sitä sietää harkita.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Rajaan puheenvuorot tässä vaiheessa nyt ruudussa näkyviin kolmeen puheenvuoroon, ja sitten keskeytämme tämän asian käsittelyn, koska aika on kulunut umpeen.

15.46 **Simon Elo sin:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä pikavippikysymys, kuluttajaluotot, on asia, josta sekä omaisilta — niiltä, joilla elämä on mennyt pilalle pikavippikierteen kautta — että sitten jopa niiltä ihmisiltä, jotka ovat sen omakohtaisesti kokeneet, tulee hyvin paljon palautetta. Pääasiallinen palaute liittyy juuri siihen, mihin tällä lakiesityksellä pyritään puuttumaan, eli siihen, että vuoden 2013 jälkeen todelliset vuosikorot suuremmissa luotoissa ovat nousseet jopa satoihin prosentteihin. Sitä ei millään järjellä, ei maalaiseikä kaupunkijärjellä, voi pitää kohtuullisena. Niin kuin edustaja Lehti tässä toi esille, kyl-

lä on hyvät tuottoprosentit nimenomaan näillä yrityksillä, joita lähes sata on ja joista muutama sitten on suurempia toimijoita tällä alalla.

Eli tämä korkokatto yli 2 000 euron suuruisille luotoille on erittäin kannatettava esitys. Lisäksi myös tämä 30 prosentin yläraja korolle on sellainen, jota on toivottu jo pidemmän aikaa — jonkinlainen katto tälle korolle — näissä kommenteissa ja palautteissa, joita olen edustajana saanut, ja uskon, että tässä salissa moni edustaja on niitä saanut.

Hyvin merkittävää on myös se, että jos luotonantaja tai -välittäjä rikkoo korko- tai luottokustannuskattoa koskevaa sääntelyä, niin silloin tältä kuluttajalta ei peritä korkoa tai muita luottokustannuksia lainkaan. Tällä merkittävällä tavalla tehostetaan sitä vaikutusta, mikä tällä lainsäädännöllä tulee olemaan, ja pidetään nähdäkseni hyvin pitkälti ja vahvasti kiinni kuluttajan oikeussuojasta tässä suhteessa.

Eli kannatan lämpimästi tätä hallituksen esitystä. Tätä on toivottu pitkään, ja nyt tähän merkittävään ongelmaan puututaan. Tässä nostettiin ministeri Häkkänen, oikeusministeri, esille. Hän on totta kai tehnyt hyvää työtä. Mutta täytyy muistuttaa, niin kuin oppositio muistuttaa aina hallituksen esitysten osalta noin yleisesti, että tämä on koko hallituksen yhteinen esitys, jota yksi ministeri sitten esittää — ja esittää tietysti hyvällä tavalla.

Porsaanreiät pitää aina pystyä tukkimaan, edustaja Tolppanen. Mutta toisaalta ei koko ”porsaanreikä”-käsitettä olisi, jos porsaanreiät aina pystyttäisiin tukkimaan. Eli parhaamme teemme tämänkin esityksen myötä, mutta epäilen, että jotain sellaista jälleen löytyy, jota pitää myöhemmälläkin lainsäädännöllä pystyä sitten tilkitsemään. Mutta tämä puuttuu nyt juuri niihin kysymyksiin, mitkä palautteenkin perusteella ovat olleet suurimpia ongelmia.

15.49 **Antero Laukkanen kd:** Arvoisa rouva puhemies! Lyhyesti vielä, kun täällä on noussut tämä positiivinen luottorekisteri esiin, haluaisin sen verran mainita, että positiivinen luottorekisteri ei ole niin positiivinen kuin on haluttu ymmärtää. Siitä tulisi jälleen yksi laki, joka merkittävästi nakertaisi yksityisyyttä. Siinä rahalaitoksille annettaisiin lähes rajaton mahdollisuus saada tietää meidän rahakäyttäytymisemme, mihin olemme lainamme hakeneet, mihin niitä käytämme ja niin edelleen, ilman että rahalaitokset joutuvat antamaan minkäänlaista selvitystä siitä, miten ne näitä meidän tietojamme käyttävät. Se antaa mahdollisuuden synnyttää monen kerroksen lainaväkeä, jos pankki ja rahalaitokset voivat sisäisesti määritellä, minkälaiselle porukalle tässä maassa enää voi luottoa antaa. Syntyy todella monen kerroksen väkeä lainamarkkinoille. En pitäisi tätä niin hirveän positiivisena asiana enkä edes ratkaisuna tähän, mitä tällä hetkellä velkaongelmana pidetään.

Jokainen vastuullinen luotonantaja jo nyt kerää luotonsaajasta kaikki tiedot, jotka ovat tarpeellisia sen luoton antamisen ehdoksi. Yksikään vastuullinen luotonantaja ei anna luottoa takaajien kustannuksella, se on jo pankkilaissakin kielletty. Tietysti menee monta, monta vuotta ennen kuin tämä positiivinen luottorekisteri mahdollisesti tulee, mutta nämä asiat pitäisi kyllä huolella ottaa huomioon.

15.50 **Anneli Kiljunen sd:** Arvoisa puhemies! Pyysin puheenvuoron edustaja Lehden puheenvuoron jälkeen. Olisin halunnut tukea häntä hänen hyvässä puheenvuorossaan. Aivan kuten edustaja Lehti totesi, pikavippilainsäädäntöä on kehitetty ja käsitelty talousvaliokunnassa jopa 11 vuotta, ja hän totesi, että aina ovat kuitenkin pikavippiyhtiöt löytäneet uusia keinoja kiertää tämän lainsäädännön, elikkä erilaisia porsaanreikiä on sitten löytynyt matkan varrella. Hän esitti yhtenä vaihtoehtona myös sitä, että olisi tämmöinen takaajavaati-

mus, ja sitäkin asiallisesti minä tuen lämpimästi, mutta jäin vain miettimään sitä, että kun näitä pikavippejä on mahdollisuus ottaa useilta eri yhtiöiltä, niin mitenkä tämä takaajamahdollisuus pystytään sitten turvaamaan, että se tieto kulkisi. Jos ottaa pikavippinä 300 jostakin, 300 toisesta ja 400 kolmannesta, niin se 500 euroa on hyvin nopeasti tullut, elikkä silloin käytännössä se tarkoittaa sitä, miten tämä takaajamahdollisuus voitaisiin sitten mahdollistaa. Mutta se on asia, jota varmasti pitää kehittää, miettiä.

Sitten toisaalta myös se, voitaisiinko tälle vipille asettaa myös aikaraja, kuten esimerkiksi 48 tunnin aikaraja tai joku muu vastaava, että sitä ei saa esimerkiksi keskellä yötä, kun elämäntilanne on hallitsematon ja sitten otetaan pikavippi parantamaan sitä tilannetta. Tämä on suuri ongelma nimenomaan peliongelmaisille, mutta myös muille, jotka sitten, voisiko sanoa, harkitsemattomasti ottavat itselleen pikalainaa ja luulevat, että sillä parantavat oman elämäntilanteensa, kun tilanne voikin kääntyä päinvastoin: tämä pikavipin ottaminen voikin entisestään heikentää ja pahentaa sitä elämäntilannetta.

Tästä syystä halusin pyytää puheenvuoron ja tukea edustaja Lehden pohdintaa siitä, miten tätä asiaa voitaisiin jatkossa kehittää.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan, jolle lakivaliokunnan on annettava lausunto.